

VERSLAG WERKPLAATS 15

Van elke werkplaats wordt een sfeerverslag gemaakt: een combinatie van een beschrijving en foto's, de presentaties die gebruikt zijn en de belangrijkste resultaten. Het sfeerverslag is ter informatie. De resultaten van de werkplaats worden door het projectteam verwerkt en gebruikt in de daaropvolgende werkplaats(en). Als u iets opgevallen is in dit verslag, of u wilt er op reageren, neem dan contact op met Tim Smit (tsmit@aaenmaas.nl, 06-57931631).

Overzicht van werkplaats 15

Op donderdagavond, 30 september 2021, vond werkplaats 15 plaats. De werkplaats stond in het teken van de optimalisaties en detailuitwerkingen die het afgelopen half jaar hebben plaatsgevonden. Het programma begon met een plenaire presentatie en interviews van twee nieuwe leden van het projectteam. Daarna zijn de deelnemers in groepen uiteengegaan om deelontwerpen nader te bekijken. Tot slot is afgesloten met een drankje, omdat het weer mocht na de moeilijke corona tijd!

Plenaire presentatie

Jan Bouman startte met wat prachtige hoogwaterfoto's van afgelopen zomer. Gelukkig heeft het hoge water geen gevolgen voor de plannen die we met z'n allen maken voor de dijkversterking. Vervolgens is kort stil gestaan bij de plannen voor de herontwikkeling van de betoncentrale SF Beton bij Appeltern en de bezwaren die er zijn tegen de hoogte van de kademuur in Ravenstein.

Een andere ontwikkeling van het afgelopen half jaar is dat het waterschap Aa en Maas een nieuwe Dijkgraaf heeft: Mario Jacobs. Hij is daarmee ook voorzitter van de stuurgroep en wilde graag kennismaken met de leden van de werkplaats. Zijn eerste indrukken van het project zijn positief. Het is een groot project wat van belang is en tegelijk ook impact heeft op de omgeving. Hij heeft wel

enkele kritische geluiden gehoord vanuit de omgeving, maar altijd met de instreek dat we er samen voor gaan. Tot slot vroeg hij de werkplaatsdeelnemers om goed mee te blijven denken, met de kennis die zij van het gebied hebben.

Wat ook niet onopgemerkt voorbij is gegaan, is dat we een aannemer aan boord hebben. Namens Boskalis stelde Bart Hooiveld zich voor als nieuwe projectmanager. Sinds een paar jaar is hij betrokken bij dijkversterkingen. Omdat we met het project Meanderende Maas voor een tweefasencontract gekozen hebben, is de aannemer nu al betrokken. Dit betekent niet dat we nu direct beginnen met de uitvoeringswerkzaamheden, maar dat de aannemer gaat meedenken over de verdere uitwerking van het ontwerp. Normaal is de aannemer pas vrij laat in beeld, maar door Boskalis vroeg te betrekken, kunnen we vroegtijdig hun expertise inzetten. In het interview gaf Bart aan dat hij het project als een succes beschouwd als iemand over 10 of 15 jaar met trots over dit project verteld, hoe we het samen hebben gedaan met de opdrachtgever en de bewoners. Vervolgens werd Dick Schreuders als omgevingsmanager vanuit Boskalis geïntroduceerd. Hij zal de komende tijd veel met onze omgevingsmanager Peter Rutten optrekken en ook een aanspreekpunt voor het gebied worden. Tot slot werd ook Wiebe de Jong van Royal HaskoningDHV voorgesteld. Dit adviesbureau werkt samen met Boskalis aan de uitwerking van het voorlopig ontwerp.

Optimalisaties en planuitwerkingen

Boskalis Nederland is dus betrokken bij de uitwerking van het voorlopig naar definitief ontwerp om een zo goed mogelijk plan te maken dat straks ook goed is uit te voeren. In de aanbestedingsprocedure zijn de inschrijvende partijen al gevraagd vanuit hun specifieke kennis, kunde en ervaring, ideeën aan te dragen om het ontwerp te verbeteren op het gebied van duurzaamheid, beperken van hinder, beperken van uitvoeringsrisico en besparen van kosten. Boskalis heeft de aanbesteding gewonnen, onder meer vanwege de voorgestelde optimalisaties. Een aantal van deze optimalisaties zijn gekozen om verder uit te werken in de planuitwerkingsfase. Bij deze optimalisaties en uitwerkingen is stilgestaan in het volgende onderdeel van de werkplaats.

Optimalisatieplan: Klei-inkassing

Bij het deelonderwerp klei-inkassing kwam aan bod hoe over 9 kilometer een duurzamere oplossing denkbaar is voor de constructies in de dijk en pipingbermen. Namelijk, door klei in de uiterwaard langs de dijk in te graven: de zogenoemde klei-inkassing. Hierdoor zijn er geen pipingbermen en constructies binnendijks nodig, zodat de hinder beperkt wordt. Daarnaast wordt het ook als een duurzamere oplossing gezien. De deelnemers uit de werkplaats waren hier echter sceptisch over. Ze vroegen zich af of er voor klei-inkassing niet ook (bron)bemaling nodig is. Pompen betekent het gebruik van diesel, dus CO₂ uitstoot. Het gesprek ging vooral over de voor- en nadelen van klei-inkassing en de relatie met de CO₂ footprint. Hier moet nog goed onderzoek naar gedaan worden. Ook waren de deelnemers benieuwd of de klei-inkassing nog op meer locaties toegepast kan worden en wat de beperkende voorwaarden zijn. Daarbij werd uitgelegd dat dit te maken heeft met de

relatie tussen de stabiliteit van de damwanden en bebouwing. Verder werd er stilgestaan bij de afmetingen van de klei-inkassing, of er al succesvoorbeelden zijn en hoe het met het beheer zit. Aan de ene kant maakte de deelnemers zich zorgen over de effecten voor de landbouw en of er combinatiemogelijkheden zijn met de buitendijkse herprofilering. Maar aan de andere kant zagen ze ook dat er potentieel winst te behalen valt, zowel vanuit CO2 footprint als vanuit kosten.

Deelonderwerpen

Optimalisatieplan: Buitenwaartse herprofilering

Bij het deelonderwerp buitenwaartse herprofilering is besproken dat er op een vijftal locaties mogelijkheden liggen om lastige constructies bij bebouwing uit te sparen. Dit kan gedaan worden door de dijk iets op te schuiven richting de Maas en te versterken met gebiedseigen grond. In de subgroepen werd begrepen dat dit lastige situaties voorkomt, maar de vraag die centraal stond was toch wel: waarom hier wel en daar niet? Dit heeft onder andere te maken met het beperken van schade en hinder voor aanwonende, en kan alleen op plekken waar het geen effect heeft op de waterstandsdaling. De boodschap vanuit de deelnemers was dat hiervoor echt een heldere overweging nodig is. Daarnaast werd er aandacht gevraagd voor de locaties waar bomen staan.

Optimalisatieplan: Diedensche Uiterdijk

Bij het deelonderwerp Diedensche Uiterdijk zijn de nieuwe ontwikkelingen in het ontwerp besproken. Hierbij ging het gesprek over onderzoeken naar de toevoeging van meer oobos, groter aaneengesloten rietmoeras, herstel van oude kronkelwaarden (aardkundige waarden in de ondergrond zichtbaar maken) en hoogwatervluchtplaatsen waar gebiedseigen grond in verwerkt kan worden. De deelnemers hadden als aandachtspunt dat de uiterwaard vooral beleefbaar moet blijven voor de recreant, met bijvoorbeeld wandelpaden, fietspaden en ruiterspaden. Er moet meerwaarde ontstaan voor de bewoners. Aansluiten op het lange afstandswandelpad werd als een goed idee beschouwd. Verder is er aandacht gevraagd voor flora en faunaverlies bij droge jaren, zoals vissterfte door droogval en de wisselwerking tussen ganzen en de rietontwikkeling. Ook is er stil gestaan bij het maaibeheer van De Vliet, nu en in de toekomst.

SF Beton; drempel of geul

In het voorlopig ontwerp is bij Appeltern in de uiterwaard lokaal een verlaging van het maaiveld opgenomen als maatregel voor waterstandsdaling. In de werkplaats is stilgestaan bij het feit dat initiatiefnemer SF Beton aan een plan werkt voor de herontwikkeling van het terrein van de betoncentrale aan de dijk bij Appeltern. Hierin is op de plaats van de beoogde maaiveldverlaging een instroomopening voorzien naar de huidige kleine plas bij de betoncentrale. Deze geul heeft enkele voordelen ten opzichte van de maaiveldverlaging: het bestaande bos kan blijven staan evenals de dassenburcht. Meanderende Maas en initiatiefnemer SF Beton zijn hierover met elkaar in overleg. Ruim voordat de projectbesluiten en vergunningen voor Meanderende Maas in procedure gaan, kan

de keuze worden gemaakt om de drempel te laten vervallen ten faveure van de opening, zoals voorgesteld door SF-beton. Op dat moment moet zeker zijn dat het plan van initiatiefnemer SF Beton doorgaat (vergunbaar en haalbaar).

De werkplaatsdeelnemers vroegen ook aandacht voor de stroomsnelheid en het eventueel overlopen van de provinciale weg. In de huidige situatie gaat de weg namelijk al eerder onder water. Ook vroegen de deelnemers zich af of er zo niet meer stroming ontstaat in de Gouden Ham bij hoog water en wat dit betekent voor de omliggende woningen.

Meander De Waarden

In het voorkeursalternatief is de meander in De Waarden aangesloten op het Burgemeester Delenkanaal. Op deze manier kunnen recreanten een rondje varen. Echter, om dit mogelijk te maken moet gemeente Oss haar verordening aanpassen. Gemeente Oss is tot de conclusie gekomen dat het niet mogelijk is om op een veilige manier kleine fluisterbootjes en kano's toe te staan op het kanaal waar ook containerschepen varen naar de haven van Oss. Daarom gaat het niet lukken om de verbinding te realiseren. Op een enkeling na, toonden de meeste deelnemers begrip voor het standpunt van de gemeente. Ze zien het niet als nadeel voor het ontwerp als het op deze manier veiliger is. Ook wordt gezien dat het leukste deel van het rondje, met de meeste natuurwaarde, nog steeds toegankelijk blijft. Dus doet het niet aansluiten van de meander geen afbreuk aan de recreatieve waarde. Wel werd er als aandachtspunt meegegeven dat voorkomen moet worden dat te grote boten de meander in varen, omdat zij wellicht niet kunnen keren. De smalle brug zit pas verderop in de geul, wanneer het al te laat is en ze al te ver zijn. Daarnaast werd aandacht gevraagd voor de waterkwaliteit bij een eenzijdig aangetakte geul. Dit vraagt nader onderzoek.

Uitvoeringsquiz

Bij de Uitvoeringsquiz werd stilgestaan bij de uitvoering van het plan. Hierbij werden vragen gesteld over de stappen die nodig zijn om de dijk daadwerkelijk te versterken, over het toepassen van bepaalde materialen en het gebruik van specifieke machines. Ook is stilgestaan bij de kosten en verkeersveiligheid van bouwverkeer. Het was een leuke manier om de deelnemers kennis te laten maken met de uitvoering. Hoewel niemand alle vragen goed had, werd er enthousiast meegedacht. Alle deelnemers zijn er een stukje wijzer van geworden.

Aanwezige leden projectteam

- Jan Bouman - Werkplaatsleider
- Tim Smit - Omgevingsmanager
- Ton Swanenberg - Projectmanager
- Michelle Leemkuil - Ingenieursteam Meanderende Maas
- Peter Rutten - Omgevingsmanager
- Angela van den Elshout - Communicatieadviseur

- Jan van Casteren - Technisch manager dijk
- Bert Flach - Technisch manager rivier
- Patrick Megens - Gemeente Oss
- Bart Hooiveld - Projectmanager Boskalis
- Friso Roest - Ingenieursteam Meanderende Maas
- Wiebe De Jong - Technisch manager Haskoning DHV
- Kees Groeneveld - Manager uitvoering Boskalis